

Politikkur ...

(Framhald frá 2. síðu)

Gávan til útgerðarmenn

»14. sept.« dregur fram eina gávu uppá 1 miljón krónur, sum P. M. Dam hevur givið útgerðarmonnum — fritíðarlonina.

I hesum sambandi er fyrst at nevna, at Erlendur Patursson sat sum formaður i Fiskimannafelagnum i umleið 13 ár uttan at vinna fiskimonnum eitt einasta oyra i sáttmálaviðbót, t. v. siga hægri.

Alt tað, ið fiskimenn hava vunnið hetta tíðarskeið, hava teir vunnið i kraft av almennum sáttmáli. T. v. s., at tjóðveldismenn hava givið reidarunum miklar gávur — miljónagávur.

Allir aðrir stættir høvdu vunnið sína fritíðarlon, ti var tað eitt aðalmál hjá javnaðarmonnum at

vinna fiskimonnum hesar somu sømdir. Tjóðveldisleiðslan i fitki mannafelagnum var ikki for fyrri ti. Men hetta kundi einans vinnast við at hitt almenna tók allar utreiðslurnar hitt fyrsta árið, men bara halmegin annað árið. Soleiðis var fritíðarlon fiskimanna vunnið. Hetta var eitt rættvisismál móti fiskimonnum og eingin »gáva« til útgerðarmenn fram um allar tær »gávur« tjóðveldismenn i árávis hava givið útgerðarmonnum.

Eykaavskrivningarnar

I mong ár hava eykaavskrivningarreglur verið galdandi. Ár undan ári hava tær verið framlongd-ar. Hetta hendi eisini undir seinasta landsstýri — og hetta rópar »14. sept.« eina miljóna gávu til stórinntøkumenn.

Henda lóggáva gevur teimum, sum keypa skip, ymiskar fyrimunir i sambandi við avskrivningarnar av fiskiforum ella øðrum.

Sum øllum kunnugt kom mikil ferð i endurnýggjan fiskiflotans undir seinasta landsstýri, og serliga nógvir fiskimenn tóku seg sam an um skipakeyp. Tað vildi verið

órimiligi at veitt teimum verri sømdir enn veittar høvdu verið øðrum m. a. stórinntøkumennum.

Hetta var ti eingin miljónagáva burðurav til stórinntøkumenn, men fyrst og fremst ein gáva til teir nógvu fiskimenn, ið keyptu sær skip.

Belgisku bátarnir

Eitt av »avreksverkunum« 14. sept.« skrivur um, eru belgisku bátarnir, sum tað ikki eydnaðist at fáa hendur á.

Tað eydnaðist P. M. Dam, tá-verandi logmanni, at koma i samband við belgiunum, sum vóru til reiðar at byggja 30 bátar til Føroyar, og lán kundi fáast sera lagaliga. Løgtingið samtykti eisini at taka við hesum tilboði.

So kom Kongokreppan, sum ætli-

andi kann hava verið ein orsök til, at tað ikki eydnaðist at fáa endaligan sáttmála i lag um hesa bygging við teimum nevndu laga ligu treytum. At P. M. Dam skal hava latið hesar bátar hvørva, er bert orðaskvaldur!

Mikla vegabyggingin

»14. sept.« skrivur um hina vegabygging, sum P. M. Dam drap; men eisini her er samleiðin

Hetta mál hevur sína serligu søgu.

P. M. Dam hevði latið gjørt eina vegaaftan, soleiðis at alt okkara vegasamband kundi fullgiggjast eftir so stuttum áramálum sum gjørligt.

Hetta uppskot høvdu tjóðveldismenn á ein ella annan hátt fingið fatur i, og teir skundaðu sær at leggja teirra egnu uppskot, sum ikki var annað enn avskrift av upp skoti P. M. Dams, á tingborðið.

Her var talan um vegabygging

fyrí einar 70—75 miljónir krónur. Hesin stórpeningur skuldi útvegast á ein ella annan hátt. Sum logmaður samráðaðist P. M. Dam við ríkis stjórna.

Úrslitið av hesum samráðingum varð 60 miljóna grunnurin, sum fyrst og fremst var ætlaður til úthyggjan av vegasambandinum. Peningurin varð útvegaður og eitt úrslit av hesum er bergholið i Norðoyum. Her kann sostatt ikki vera talan um dráp av einum máli.

Livtryggingin

»14. sept.« ger livtryggingarmálið til eitt av avreksverkem javnaðarmanna, sum P. M. Dam skal hava jarðlagt.

I tryggingarmálinum er tað eydnast javnaðarflokkinum at vinna sigur fyrí sínum sjónarmiðum.

I 1935 legði javnaðarflokkurin fram uppskot um landsyvirtøku av allari brunatrygging, men málið varð tá felt.

I 1940 hevur flokkurin frammi

uppskot um yvirtøku av allari trygging. Málið varð samtykt og

TRYGGINGARSAMBAÐIÐ FØROYAR varð stovnað.

I dag eigur stovnurin i uppsparð um peningi einar 30 miljónir kr. — stórpeningur, ið annars var

havnaður hjá privatum útlendskum tryggingarstovnum.

Fólkaflokkurin bardist sum úlvur á skóg imóti hesum samfelagsmáti, og árið eftir bóðu tryggingarmenn og fólkaflokkurin um at fáa málið útsett, men hetta varð av ongum.

Seinasta landsstýri lat gera eitt uppskot um føroyska livtrygging; men málið var ikki greitt, tá ið landsstýrið noyddist leggja frá sær.

Málið varð beint i lógarnevdina har Sigurð Joensen er formaður i lotuni. Tað er ikki hørt eitt orð aftur frá livtryggingarmálinum, síðan tjóðveldismenn komu i landsstýrið, og tjóðveldis maður kosin til formann i nevnd iní, sum skal viðgera málið. Ti kann við miklum rætti sigast, at tjóðveldismennu hava jarðlagt málið.

Vanlukkutryggingin

Ein betri vanlukkutrygging hevur allar dagar verið eitt av høvuds málum javnaðarflokksins, og her er tað veruliga eydnast at bota munandi um viðurskiftini.

I hesum máli fær »14. sept.« tað til, at P. M. Dam skal hava felt eitt uppskot um at hækka dagpeningin og stytta biðitíðina.

Tað, sum hendi i hesum máli, var, at dagpeningurin var hækkaður úr 6 upp i 22 kr. og bið-

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógvi
á landi
í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

Húsalánsgrunnurin

»14. sept.« mælir eisini um føroyskan húsalánsgrunn, sum P. M. Dam skal hava felt; men sjálvandi liggur málið heilt órvisi fyrí.

Undir hesum landsstýrinum er stovnaður ein húsalánsgrunnur, sum tó litlan og ongan tyding hevur i dag, tá hann einans kann læna til nokur fá hús. Peningurin i grunninum er útvegaður á tann hátt, at teir hava tikið hann úr sosiala grunninum.

Málið um húsabygging er aldeilis ikki loyst — ógviliga langt frá. Undir seinasta landsstýri var lagi til brots fyrí veruligari loysn av hesum máli; men slíkt tekur tíð,

og nógv skuldi greiðast úr hondum, áður enn lániskipanin kundi virka.

Tað eydnaðist at fáa Østifternes kreditforening at víðka sitt virki til Føroyar, farast skuldi undir húsalánsgrunn til uppskoytslán, men áður enn hetta verk, sum vildi loyst málið um sethúsbygging, var lokið, fór landsstýrið frá. Nýtt landsstýri varð skipað, og tað hevur einans kryplað málið.

Útlenska politivaldið

At P. M. Dam skal hava nakað við útlendskt politivald at gjørt er okkum ókunnugt og sjálvandi sama orðaskvaldrið sum alt hitt um avreksverkin.

Her verður ætlandi sipað til læknastríðið i Klakksvík, har P. M. Dam einki hevði við nakað politivald at gera. Tað føroyska politíið varð gjørt danskt tá, men tað var m. a. av »sjálvstýrispartanarum«

tjóðveldismanna i landsstýrinum, fólkaflokkinum og sjálvstýrisflokkinum, og tað var undir hesum sama stýri, at danskt politíi varð sent til Klakksvíkar.

Deyðarevsingin

Deyðarevsingin er gamalt rumbulmál hjá tjóðveldisflokkinum, sum gav stór lyfti um at avtaka deyðarevsingina undan seinasta vali.

Hjá tjóðveldinum hevur hetta einans verið eitt rumbulmál, og verður hetta best prógvað við at vísa á, hvussu lítið og einki teir hava gjørt við og burtur úr hesum máli, síðan teir komu i landsstýrið. Eisini »14. sept.« hevur tagt

um hetta mál, men nú tað stundar móti vali, eru teir so smátt farnir at draga tað fram aftur — ætlandi i teirri vón, at teir eina ferð enn kunnu nýta tað at ósa við i teirra gartandi valpropagandu.

Verjuskipamálið

»14. sept.« talar um verjuskipamálið, sum lógtíngið samtykti, men sum P. M. Dam gjordi til politiskt dangumál.

Undir seinasta landsstýri eydnaðist tað at fáa verjuskipamálið sera væl ávegis. Lógtíngið samtykti at byggja verju- og vaktarskip.

Peningamálið var eisini greitt frá tinginum og farið var til verka

at útvega tekningar og kosnaðarættan.

Tað var so gott sum greitt at fara undir byggingina, tá seinasta landsstýri fór frá.

Undir hesum landsstýrinum er

Nú fara ...

Framhald frá 1. síðu.

og at finna inntøkur at gjalda henda kostnaðin við. Men tá gekk tað sum á sinni, tá ið ein rópti káik og annar stein. Erlendur vildi taka vegpeningarnar til at gjalda skulan við, aðrir vildu hækka tollin fyrí at fáa tær neyðugu inntøkur at gjalda tær miljónirnar, sum skúlin kostar árliga. Teir samdust ikki, og tí er skúlin ikki yvirtikin, og tessvegna hava sjálvstýrisgarnir nú slept buktini og báðum endunum, og tí trýr eingin tí, sum »Dagblaðið« nú skrivur um, at teir nú skulu royna at skapa grundarlag undir sjálvstýri Føroya.

Tei, sum áður trúðu slíkum mósni, sum »Dagblaðið« og »14. september« fóra fram, kvoða nú oll tað sorgarkvæðið, sum Pól F. nýliga hevur yrkt, og sum endar við hesum orðum:

»Vit fingi sum vátan vøtt fram maná — hvør sjálvstýrisgarpur við mær, nú sjálvstýrislandsstýrið vónmikla bert ein kálvskotin burður var«.

Ljótari skoðsmál frá sínum egnu veljarum hava ongir politikkarar fingið. Men teir hava ikki betri uppborið.

J. H. Danbjørg.

veruliga bara tað hent, at teir hava forkomið málinum. Seinast koma teir við nýggjum uppskoti um verjuskip, men hetta feldu teir sjálvir. Slík er stóðan i hesum máli i dag — sama máli sum veruliga var loyst, tá tjóðveldismenn komu i landsstýrið.

Herskyldan

Føroyingar hava ikki herskyldu; men føroyingar, sum hava verið niðri, eru við hvørt kravdir at gera hertænastu.

Tá føroyingar hava verið innkallaðir, hevur hetta veruliga verið ein misskiljing. Sjálvandi hevur hetta verið góður kostur hjá »14. sept.« og tjóðveldismonnum, ið gjordu nógv burtur úr hesum undan seinasta vali. Síðan teir komu i landsstýrið hevur tøg verið um málið. Tað vóru fólkatingsmennirnir Johan Nielsen og Johan Poulsen, sum fingi greitt málið soleiðis, at føroyingar, ið ikki eru fast búgvandi i Danmark ikki verða kravdir at gera hertænastu.